

ชื่อเรื่องภาษาไทย	การพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ	Development of the Information and Communication Technology Leadership for the School Administrators in Basic Education Schools in Northeastern
ผู้วิจัย	นางสาวสุธาสิณี สว่างศรี Miss Sutasinee Sawangsri
ตำแหน่ง สถานที่ติดต่อ	ครู โรงเรียนพิมายวิทยา โรงเรียนพิมายวิทยา เลขที่ 397 หมู่ 14 ถ.อนันตจินดา ต.ในเมือง อ.พิมาย จ.นครราชสีมา 30110 e-mail : Kroogoy@gmail.com Tel. 08-1761- 2068
ปีที่ทำวิจัยเสร็จ	ปีการศึกษา 2553
ประเด็นการวิจัย	การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยุคใหม่
ลักษณะงานวิจัย	ดุชฎินิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ประเภทการวิจัย	การวิจัยและพัฒนา
การนำเสนอเวทีวิชาการ แหล่งทุน	การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยมหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 21 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บทคัดย่อ

การพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าผู้เข้ารับการพัฒนามีความรู้หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีพฤติกรรมระหว่างการพัฒนาอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ ความพึงพอใจต่อการพัฒนาอยู่ในระดับ มากที่สุด (\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.41) ผลการติดตามการนำความรู้ไปพัฒนาการปฏิบัติงานหลังการพัฒนา 1 เดือน โดยการสนทนากลุ่มและตอบแบบสอบถามเพื่อสำรวจระดับความสามารถในการเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้เข้ารับการพัฒนายิ่งขึ้นในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.61, S.D. = 0.21) ซึ่งสูงกว่าก่อนการพัฒนา (\bar{X} = 2.43, S.D. = 0.37)

คำสำคัญ : การพัฒนา การพัฒนาภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

Abstract

Development of the Information and Communication Technology Leadership for the School Administrators in Basic Education Schools. The results of development revealed the increase of administrators' knowledge after development compared to that previous development with statistically significant difference at .05, with the highest level of satisfaction on development (\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.41). The follow-up employing focus group discussion and questionnaires for utilization of knowledge and ability of Information and Communication Technology Leadership for one month after development

indicated the highest level (\bar{X} = 4.61, S.D. = 0.21) higher than that before development. (\bar{X} = 2.43, S.D. = 0.37)

Keywords : Development, Development of leadership, Information and communication technology leadership

ความเป็นมาของการทำวิจัย

ปัจจุบันนานาประเทศมุ่งพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจและสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการผลิต การเข้าถึง และการกระจายความรู้สู่เด็ก เยาวชน และประชาชน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550) พบว่า ประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาสูงก็มีความสามารถด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสูงตามไปด้วย (ชัยวัฒน์ ต่อสกุลแก้ว. 2551) แต่การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งเหตุผลประการหนึ่งอาจเป็นเพราะ หน่วยงานภาครัฐขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน (แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2552-2556. 2551) ดังนั้นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มิฉะนั้นจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ โดยมีกลยุทธ์การพัฒนาความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้แก่สถานศึกษาเพื่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) สำรวจความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) จัดทำหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4) พัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5) ติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวิธีดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 5 การติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ซึ่งกระบวนการพัฒนาทั้ง 5 ขั้นตอน มีรายละเอียดปรากฏดังภาพที่ 1

สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป มี 18 ประเด็น โดยความสำคัญของการสำรวจความจำเป็นในการพัฒนานั้นสามารถนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดหรือกำลังจะเกิดในองค์การได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Fisher Schoenfeldt และ Shaw (1996 : 356-359) กล่าวว่า ความสำเร็จของกระบวนการฝึกอบรม เริ่มด้วยการประเมินความจำเป็น เพื่อพิจารณาความจำเป็นในการฝึกอบรมของผู้ปฏิบัติงาน และสิ่งที่จะต้องจัดการฝึกอบรม และสอดคล้องกับ สุปราณี ศรีฉัตรภิมุข (2544 : 34) กล่าวว่า การหาความจำเป็นการฝึกอบรมเป็นการค้นหาสภาพการณ์ หรือปัญหาเกี่ยวกับบุคคลในองค์การ ซึ่งสามารถดำเนินการหรือแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม เพื่อให้องค์การสามารถดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ และ Lynton (1970 : 77-78) ได้กล่าวถึงการหาความจำเป็นการฝึกอบรมว่า หมายถึง ปัญหา อุปสรรคหรือข้อขัดข้องใด ๆ ที่อาจจะแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม ถ้าหากไม่อาจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ก็ไม่เรียกว่าเป็นความจำเป็นการฝึกอบรม แต่อาจเป็นความจำเป็นที่จะแก้ไขด้วยวิธีอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ อติญาณ ศรเกษตรริน (2543 : 93-109) ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำสำหรับนักศึกษาพยาบาล และแบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรม 2) การออกแบบหลักสูตร 3) การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร และ 4) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร และวิมาน วรรณคำ (2553 : 243-246) ทำการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีการศึกษาสมรรถนะวิชาชีพที่จำเป็น และนำข้อมูลที่ได้มา กำหนดประเด็นและกระบวนการในการพัฒนา เพื่อให้ได้สมรรถนะวิชาชีพที่จำเป็น และสอดคล้องกับ สุพล จอกทอง (2553 : 159-165) ทำการพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ซึ่งมีการหาความต้องการและกำหนดแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะ

2. การสำรวจความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความจำเป็นในการพัฒนามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยจัดลำดับความจำเป็นในการพัฒนาทั้ง 6 ด้าน จากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ด้านที่ 2 โครงสร้างพื้นฐาน ด้านที่ 4 กระบวนการเรียนรู้ ด้านที่ 3 การเรียนการสอน ด้านที่ 5 ทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านที่ 6 ความร่วมมือภาครัฐ เอกชนและชุมชน

สำหรับการสำรวจความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำนี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อ การบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ซึ่งผู้วิจัยหาความจำเป็นในการฝึกอบรมโดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการสำรวจหาความจำเป็น และ อ้อม ประนอม (2540 : 9) กล่าวว่า ลักษณะของ หลักสูตรการฝึกอบรมที่ดีจะต้องเกิดจากการวิเคราะห์หาความจำเป็นในการฝึกอบรมว่าตรงกับความต้องการของผู้เข้าอบรมเพียงใด

จากข้อสรุปการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการพัฒนา จะเห็นได้ว่า ความจำเป็นด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ตามกรอบมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ มีความจำเป็นในการพัฒนาเป็นอันดับแรก และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสำคัญเป็นอันดับท้ายสุด โดยสอดคล้องกับ ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ (2553 : 269-274) ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพโรงเรียน พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็กตามลำดับความสำคัญ มีดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอน 3) ด้านครู 4) ด้านผู้เรียน 5) ด้านความพร้อม และความเข้มแข็งของโรงเรียน และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ชฎาภรณ์ สงวนแก้ว (2549 : 68-73) ทำการศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้ พบว่า ระดับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีทั้ง 4 ด้าน คือ การวางแผน การนำ การจัดองค์การ และการควบคุม ตามลำดับ

3. หลักสูตรการพัฒนาระบบผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โครงร่างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกันทุกประเด็น

จากผลการประเมินทั้งในด้านความเหมาะสมและความสอดคล้อง แสดงให้เห็นว่าโครงร่างหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้นสามารถนำไปทดลองใช้ได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการในการพัฒนาของผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler (1949 : 1) Taba (1962 : 422-425) Saylor Alexander และ Lewis (1981 : 30-39) Oliva (1992 : 163) และ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535 : 5-23) โดยเริ่มจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มากำหนดเป็นโครงร่างหลักสูตรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริง ตลอดจนมีการตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้โครงร่างหลักสูตรที่สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

4. การพัฒนาระบบผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้เข้ารับการพัฒนาที่มีความรู้หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีพฤติกรรมระหว่างการพัฒนาอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด

ในการประเมินผลการฝึกอบรมนี้ Kirkpatrick (as cited in Wemer & DeSimone. 2006 : 236) ได้เสนอแนวคิดในการประเมินผลการฝึกอบรมโดยได้กำหนดผลลัพธ์ของการอบรมไว้เป็น 4 ระดับ ได้แก่ ปฏิกริยาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม การเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พฤติกรรมการทำงาน และผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ อติญาณ ศรเกษตรริน (2543 : 93-109) ทำการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำสำหรับนักศึกษาพยาบาล พบว่า ผลสัมฤทธิ์และเจตคติของการทดสอบก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ สุพจน์ แสงเงิน (2550 : 163-178) ทำการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำสำหรับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนนทบุรี พบว่า ผลการทดสอบก่อนและหลังการอบรมมีผลสัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับ วิมาน วรรณคำ (2553 : 243-246) ทำการศึกษาสมรรถนะวิชาชีพที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่ามีความรู้หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอยู่ในระดับดีมากในทุกข้อ และสอดคล้องกับสุพล จอกทอง (2553 : 159-165) ทำการพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า สมรรถนะภาวะผู้นำด้านวิชาการ ด้านความรู้ของผู้บริหารโรงเรียนหลังการพัฒนาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้เข้ารับการพัฒนาที่มีความพึงพอใจเฉลี่ยทุกด้านในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ (2553 : 269-274) ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน พบว่า หลังปฏิบัติการค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสูงกว่าก่อนปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้เข้ารับการพัฒนาในระดับมากที่สุด ซึ่งสูงกว่าก่อนการพัฒนา

ซึ่งสอดคล้องกับ อติญาณ ศรเกษตรริน (2543 : 93-109) ทำการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยติดตามพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนาฝึกอบรม 1 เดือน พบว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้ารับการพัฒนา พบว่า กลุ่มที่เข้ารับการพัฒนา มีพฤติกรรมความเป็นผู้นำสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้ารับการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ สุพจน์ แสงเงิน (2550 : 163-178) ทำการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำสำหรับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนนทบุรี ทำการติดตามหลังการฝึกอบรม 1 เดือนโดยใช้แบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการฝึกอบรมมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการตัดสินใจ และทักษะการติดต่อสื่อสารเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากเดิมทุกด้าน และสอดคล้องกับ วิมาน วรณคำ (2553 : 243-246) ทำการศึกษาสมรรถนะวิชาชีพที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีการติดตามผลภายหลังการฝึกอบรม 3 เดือน พบว่า การนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะวิชาชีพไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา และสอดคล้องกับสุพล จอกทอง (2553 : 159-165) ทำการพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 มีการประเมินคุณภาพการบริหารงานวิชาการ หลังการพัฒนา 2 เดือน พบว่า คุณภาพการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ (2553 : 269-274) ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน พบว่า ระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินสูงกว่าก่อนระยะหลังปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็น ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถใช้เป็นแนวทาง และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภูมิภาคอื่น ๆ

2. กระบวนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้บริหารในหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละภูมิภาค หรือศึกษาในภาพรวมทั่วประเทศเพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาเปรียบเทียบกับความเหมือนหรือแตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้ข้อค้นพบที่ได้เกิดความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ในแต่ละภูมิภาค หรือศึกษาในภาพรวมทั่วประเทศ เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาเปรียบเทียบกับความเหมือนหรือแตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้ข้อค้นพบที่ได้เกิดความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการหารูปแบบการพัฒนาที่สะดวก ทันสมัย และประหยัดเวลา สำหรับผู้เข้ารับการพัฒนา อาทิเช่น การเขียนโปรแกรมประยุกต์เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้พัฒนาตนเองผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

4. ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาในด้านอื่น ๆ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (1 พฤษภาคม 2550). “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา.” สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2550, จาก http://www.ed-law.moe.go.th/index.php?option=com_rokdownloads&view=file&Itemid=53&id=109:----.
- ชฎาภรณ์ สงวนแก้ว. (2549). การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบ การพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ. (2553). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่งผล ต่อประสิทธิผลโรงเรียน. ปรินญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิมาน วรรณคำ. (2553). การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2553. สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2553, จาก <http://www.obec.go.th/pic/plan1.doc>.
- สุพจน์ แสงเงิน. (2550). การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำ สำหรับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนนทบุรี. ปรินญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สุพล จอกทอง. (2553). การพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษานานาชาติในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 5. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- Oliva, Peter, F. (1992). *Developing the Curriculum*. Boston : Harper Collins Publishers.
- Salor, John Galen, William, M. Alexander and Arthur, J., Lewis. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. 4th ed. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Taba, Hida. *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Harcourt Brace & World.